

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінально-правових дисциплін

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

з дисципліни «Судова медицина та психіатрія»

спеціальність 6.030401 «Правознавство»
для здобувачів вищої освіти 4 курсу факультету заочного навчання
цивільних осіб ННІ ПОЗН,
що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Дніпро – 2016

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Судова медицина та психіатрія» для студентів 4 курсу факультету заочного навчання цивільних осіб ННІ ПОЗН, спеціальності 6.030401 "Правознавство" / Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 22 с.

РОЗРОБНИК:

Юнацький О.В. – доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін
протокол від 09.08.2016, № 22

Завідуючий кафедрою кримінально-правових дисциплін
кандидат юридичних наук, доцент

(Е.В. Рижков)

« _____ » _____ 2016 року

Завдання для самостійної роботи

ТЕМА 1. Предмет, завдання і значення судової медицини.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Судова медицина, її предмет, зміст та завдання.
2. Система і методи судової медицини.
3. Роль судово-медичної експертизи в роботі правоохоронних органів.
4. Сучасний стан і тенденції розвитку судової медицини.
5. Значення судової медицини в системі юридичної освіти і підготовці співробітників для органів внутрішніх справ.

Рекомендована література до Теми 1 (2.1-2.7)

ТЕМА 2. Процесуальні основи та організація судово-медичної експертизи в Україні.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття судово-медичної експертизи.
2. Структура експертних підрозділів. Нормативні акти, що регламентують діяльність судово-медичних підрозділів і експертів.
3. Підстави, процесуальний порядок призначення і проведення судово-медичної експертизи.
4. Об'єкти судово-медичної експертизи.
5. Класифікація судово-медичних експертиз.
6. Судово-медична документація.
7. Організація і структура судово-медичної служби в Україні.

Рекомендована література до Теми 3 (3.4-3.17)

ТЕМА 3. Судово-медичне вчення про смерть та трупні явища (судово-медична танатологія).

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Значення вчення про смерть для судової медицини.
2. Правові аспекти трансплантації органів та тканин.
3. Діагностика клінічної і біологічної смерті.
4. Ймовірні та абсолютні ознаки смерті.
5. Ранні трупні ознаки.
6. Пізні трупні ознаки.
7. Судово-медичне значення трупних ознак для встановлення часу смерті.
8. Питання, які вирішуються судово-медичним експертом при різних видах насильницької смерті.
9. Документація, яка складається при судово-медичному дослідженні трупів. Принципи побудови судово-медичного діагнозу та експертних висновків. Лікарське свідоцтво про смерть.

Рекомендована література до Теми 3 (3.6-3.13)

ТЕМА 4. Судово-медична експертиза трупа. Огляд трупа на місці його виявлення.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Судово-медична експертиза трупа.
2. Правова регламентація огляду місця події.
3. Порядок та методика огляду трупа.
4. Документація, яка складається під час огляду місця події.
5. Особливості судово-медичного дослідження трупів новонароджених.
6. Значення результатів інструментальних та лабораторних методів дослідження (гістологічного, рентгенологічного, біохімічного тощо).

Рекомендована література до Теми 4 (3.1-3.13)

ТЕМА 5. Судово-медична травматологія (вчення про ушкодження).

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття “травма”, “ушкодження”.
2. Класифікація ушкоджень залежно від діючого фактора, характеру та ступеня тяжкості.
3. Травматизм та його види. Судово-медичні особливості різних видів травматизму.
4. Ушкодження тупими предметами, їх класифікація.
5. Ушкодження гострими предметами.

Рекомендована література до Теми 5 (2.3-2.9)

ТЕМА 6. Ушкодження, спричинені тупими та гострими предметами.

Транспортна травма.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Ушкодження тупими предметами, їх класифікація.
2. Особливості ушкоджень, які виникають у разі падіння з висоти.
3. Транспортна травма та її види.
4. Судово-медична експертиза автомобільної травми.
5. Ушкодження гострими предметами.
6. Судово-медичне дослідження ушкоджень, спричинених тупими та гострими предметами.
7. Причини смерті від механічної травми, яка зумовлена тупими та гострими предметами, їх судово-медичне визначення.

Рекомендована література до Теми 6 (3.1-3.15)

ТЕМА 7. Вогнепальні та вибухові ушкодження.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Особливості вогнепальних ушкоджень.
2. Особливості вогнепального раневого каналу.
3. Діагностика вогнепальних ушкоджень від сучасної вогнепальної зброї.
4. Спеціальні методи дослідження, які застосовуються в судово-медичній травматології.

5. Слідчий експеримент при розв'язанні питань, що виникають при розслідуванні справ з приводу експертизи вогнепальних ушкоджень.
6. Особливості огляду місця події і значення слідчого експерименту для розв'язання питань, які виникають при розслідуванні справ з приводу експертизи вогнепальних ушкоджень.

Рекомендована література до Теми 7 (3.4-3.14)

ТЕМА 8. Розлад здоров'я і смерть від дії високої та низької температури.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Місцева та загальна дія високої температури.
2. Визначення дії ушкодженого фактора, площі та ступеня опіків. Наслідки опіків.
3. Питання, які вирішуються при експертизі опіків.
4. Особливості експертизи обвуглених трупів.
5. Загальна дія високої температури на організм.
6. Загальна та місцева дія низької температури.
7. Смерть від переохолодження організму та його ознаки на трупі.

Рекомендована література до Теми 8 (3.1-3.12)

ТЕМА 9. Судово-медична токсикологія.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття про отрути та отруєння.
2. Судово-медичні джерела діагностики отруєнь.
3. Характеристика і судово-медична діагностика отруєнь.
4. Судово-медична діагностика смерті від алкогольної інтоксикації.
5. Отруєння технічними рідинами, що містять спирти: метиловий, амиловий, антифриз, діхлоретан, тетраетилсвинець, їх характеристика та виявлення.
6. Судово-медична класифікація харчових отруєнь та їх походження.
7. Бактеріальне та небактеріальне отруєння (отруйні рослини, гриби, ягоди, насіння, корені), їх характеристика та визначення.
8. Особливості судово-медичної експертизи при розслідуванні харчових отруєнь.

Рекомендована література до Теми 9 (3.1-3.15)

ТЕМА 10. Розлад здоров'я і смерть у випадках кисневого голодування (механічна асфіксія).

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття про кисневе голодування, асфіксію та механічну асфіксію.
2. Стадії життєвого перебігу асфіксії. Класифікація механічних видів асфіксії. Загальноасфіксійні ознаки.
3. Повішення, видові його ознаки. Діагностика смерті від задушення петлею.
4. Попадання сторонніх предметів та блювотних мас у дихальні шляхи.
5. Асфіксія компактними та сипучими речовинами.
6. Діагностика життєвості попадання сторонніх предметів у дихальні шляхи.
7. Утоплення: механізм смерті та видові ознаки при утопленні.

Рекомендована література до Теми 10 (2.1.-2.21)

ТЕМА 11. Розлад здоров'я та смерть від зміни барометричного тиску (баротравма), технічної та атмосферної електрики (електротравма) і ураження іонізуючим випромінюванням.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Ушкодження від дії фізичних факторів.
2. Механізм дії технічного електричного струму на організм людини.
3. Судово-медична експертиза смерті від дії технічного та атмосферного електричного струму.
4. Розлад здоров'я та смерть при змінах тиску газів.
5. Променева хвороба.
6. Причини смерті та їх судово-медична діагностика.

Рекомендована література до Теми 11 (3.8-3.17)

ТЕМА 12. Судово-медична експертиза живих осіб.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття судово-медичної експертизи, особливості проведення і документація.
2. Визначення видів пошкоджень, давності нанесення та ступеня їх тяжкості.
3. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за ступенем їх тяжкості відповідно до КК України.
4. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.
5. Експертиза зараження венеричними хворобами та СНІДом, експертиза віку, приводи для визначення віку.
6. Особливості проведення експертизи статевих станів та злочинів.
7. Судово-медична діагностика смерті від кримінального аборту та кримінальна відповідальність.

Рекомендована література до Теми 12 (3.3-3.11)

ТЕМА 13. Судово-медична експертиза речових доказів.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Поняття про речові докази, їх значення в розкритті злочину проти життя і здоров'я особи.
2. Установи, які проводять дослідження речових доказів, у тому числі і біологічного походження.
3. Дослідження крові. Класифікація кров'яних слідів за формою і механізмом утворення.
4. Проведення експертизи біологічних виділень. Цитологічні дослідження органів, тканин і виділень.
5. Медико-криміналістичні методи дослідження.

Рекомендована література до Теми 13 (3.1-3.19)

ТЕМА 14. Питання лікарської деонтології та відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Особливості проведення експертиз за матеріалами справ.
2. Особливості методики проведення експертиз у справах про професійно-посадові правопорушення медичних працівників.
3. Професійні обов'язки і права медичних працівників, визначені основами законодавства України про охорону здоров'я.
4. Лікарська таємниця.
5. Професійні та професійно-посадові злочини медичних працівників, обумовлені кримінальним законодавством України.
6. Компетенції експертної комісії при розслідуванні справ про кримінальну відповідальність медичних працівників.

Рекомендована література до Теми 14 (3.1.-3.15)

ТЕМА 15. Судово-медичні криміналістичні методи дослідження.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Сучасні медико–криміналістичні методи дослідження.
2. Дослідження об'єктів в крайніх променях спектра. Люмінесцентні дослідження.
3. Фізико–технічні та хіміко-аналітичні методи визначення неорганічних компонентів.
4. Ідентифікаційні дослідження знярядь травми.
5. Ідентифікаційні дослідження за кістками черепа та інших кісток.

Рекомендована література до Теми 15 (2.3-2.9)

ТЕМА 16. Предмет і завдання судової психіатрії. Правові та організаційні основи судово-психіатричної експертизи.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Вчені-психіатри, котрі виступали проти засудження психічно хворих і заклали основи судової психіатрії.
2. Завдання працівників слідства і суду при призначенні судово-психіатричної експертизи.
3. Зміст правоздатності і дієздатності особи.
4. Судово-психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після скоєння правопорушення, але до винесення судом вироку.
5. Форми судово-психіатричної експертизи у цивільному процесі (заочна, посмертна).
6. Основна передумова провини.
7. Права та обов'язки експертів.
8. Визначення соціальної небезпечності хворого з психічними розладами.
9. Судово – психіатрична експертиза обвинувачених.
10. Судово – психіатрична експертиза засуджених.

Рекомендована література до Теми 16 (3.4-3.14)

ТЕМА 17. Судово-психіатрична експертиза. Питання осудності та неосудності при судово-психіатричній експертизі обвинувачених.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Структурно-складні синдроми.
2. Емоційні (афективні) розлади.
3. Розлади потягів.
4. Розлади сприйняття (чуттєвого пізнання).
5. Настирливі стани.
6. Розлади пам'яті.
7. Етіологія і патогенез психічних захворювань.

Рекомендована література до Теми 17 (3.4-3.14)

ТЕМА 18. Примусові заходи медичного характеру, що застосовуються до психічно хворих, які вчинили суспільно небезпечні діяння.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Заходи медичного характеру щодо осіб, визнаних психічно хворими і неосудними.
2. Інструкція про порядок призначення примусових та інших заходів медичного характеру щодо психічно хворих, які вчинили суспільне небезпечні діяння.

Рекомендована література до Теми 18 (2.3-2.5)

ТЕМА 19. Загальні поняття про психічні захворювання.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Умовні та безумовні рефлекси.
2. Загальні поняття про психічні захворювання, їх причини, перебіг та класифікація.
3. Поняття про окремі симптоми і синдроми психічних розладів.
4. Методика обстеження психічно хворих.

Рекомендована література до Теми 19 (3.3-3.12)

ТЕМА 20. Симптоматологія психічних захворювань.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Розлади мислення: прискорене, уповільнене, незв'язане, розірване та ін.
2. Розлади емоцій: ейфорія, депресія, дисфорія, апатія, афекти.
3. Розлади вольової діяльності: розгальмування, імпульсивність, сугестивність, негативізм. Розлади потягів. Розлади свідомості.

Рекомендована література до Теми 20 (3.3-3.12)

ТЕМА 21. Шизофренія, епілепсія, маніакально-депресивний психоз та їх судово-психіатрична оцінка.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Класифікація судових експертиз.
2. Методи судової експертизи.
3. Проявлення маніакальної фази МДП.

4. Судово – психіатричне значення шизофренії.
5. Судово – психіатричне значення МДП.
6. Клінічне проявлення епілепсії.

Рекомендована література до Теми 21 (3.4-3.11)

ТЕМА 22. Психічні розлади при травмах головного мозку, інфекційних та соматичних захворюваннях.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Методи судової експертизи.
2. Норми Цивільного процесуального кодексу України щодо здійснення судово–експертної діяльності.
3. Норми Кримінально-процесуального кодексу України щодо здійснення судово–експертної діяльності.
4. Судово – психіатричне значення травматичних психічних розладів.
5. Інволюційні психічні розлади.

Рекомендована література до Теми 22 (3.4-3.14)

ТЕМА 23. Олігофренія; психопатії, розлади потягів і реактивні стани.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Психічні розлади при ВІЛ-інфекції.
2. Психічні розлади при інших захворюваннях.
3. Алкогольні психози.
4. Судово-психіатрична експертиза неповнолітніх.
5. Психічні розлади при олігофренії.
6. Судово – психіатричне значення психопатій.
7. Істерична психопатія.
8. Сексуальна психопатія.
9. Судово – психіатрична експертиза наркоманій.
10. Астенічна та психастенічна психопатія.

Рекомендована література до Теми 23 (3.4-3.11)

ТЕМА 24. Алкоголізм, наркоманія, токсикоманія.

Обрати тему та підготувати реферат з наведених тем:

1. Морфінізм та інші наркоманії.
2. Тимчасові психічні розлади.
3. Реактивні стани.

Рекомендована література до Теми 24 (2.1-2.5)

Індивідуальні завдання

ТЕМА 1. Предмет, завдання і значення судової медицини.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 2. Процесуальні основи та організація судово-медичної експертизи в Україні.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 3. Судово-медичне вчення про смерть та трупні явища (судово-медична танатологія).

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 4. Судово-медична експертиза трупа. Огляд трупа на місці його виявлення.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 5. Судово-медична травматологія (вчення про ушкодження).

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;

- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 6. Ушкодження, спричинені тупими та гострими предметами. Транспортна травма.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 7. Вогнепальні та вибухові ушкодження.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 8. Розлад здоров'я і смерть від дії високої та низької температури.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 9. Судово-медична токсикологія.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 10. Розлад здоров'я і смерть у випадках кисневого голодування (механічна асфіксія).

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні

підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 11. Розлад здоров'я та смерть від зміни барометричного тиску (баротравма), технічної та атмосферної електрики (електротравма) і ураження іонізуючим випромінюванням.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 12. Судово-медична експертиза живих осіб.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 13. Судово-медична експертиза речових доказів.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 14. Питання лікарської деонтології та відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 15. Судово-медичні криміналістичні методи дослідження.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 16. Предмет і завдання судової психіатрії. Правові та організаційні основи судово-психіатричної експертизи.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 17. Судово-психіатрична експертиза. Питання осудності та неосудності при судово-психіатричній експертизі обвинувачених.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 18. Примусові заходи медичного характеру, що застосовуються до психічно хворих, які вчинили суспільно небезпечні діяння.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 19. Загальні поняття про психічні захворювання.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;

- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 20. Симптоматологія психічних захворювань.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 21. Шизофренія, епілепсія, маніакально-депресивний психоз та їх судово-психіатрична оцінка.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 22. Психічні розлади при травмах головного мозку, інфекційних та соматичних захворюваннях.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 23. Олігофренія; психопатії, розлади потягів і реактивні стани.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

ТЕМА 24. Алкоголізм, наркоманія, токсикоманія.

Під час підготовки індивідуального завдання з даної теми студенти повинні підготувати:

- презентацію;
- кросворд;
- тестові завдання;
- словник;
- анотацію до наукової статті.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

1. В рамках виконання завдань самостійної роботи студентом можуть бути підготовлені тематичні мультимедійні презентації – до **5 балів**, тести до теми – до **5 балів**.
2. Підготовка письмових відповіді на питання для самостійного вивчення – до **5 балів**.
3. Додатково можуть бути оцінені в межах балів виділених на самостійну та індивідуальну роботу: участь у наукових семінарах, конференціях або
4. Додатково нараховуються бали за участь студента в роботі наукового гуртка кафедри, в залежності від виду роботи, яку він здійснює до **8 балів**.
5. Підготовка наукової доповіді (тез) оцінюється - до **5 балів**, наукової статті – до **10 балів**, конкурсної роботи - до **15 балів**.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів

БА Л	ЗА ЗМІСТ РЕФЕРАТУ
0	не виконано
4	порушено вимоги щодо його обсягу або оформлення, студент доповідає безпосередньо з реферату, відповідей на питання аудиторії за темою реферату дати не може.
6	вимоги щодо його обсягу і оформлення в цілому дотримані, студент підготував тези для доповіді, намагається відповідати на питання аудиторії.
8	вимоги щодо його обсягу і оформлення виконані, доповідь здійснюється за планом без використання тексту реферату, студент відповідає на запитання за рефератом, але не впевнено
9	вимоги щодо його обсягу і оформлення виконані, студент вільно доповідає і відповідає на запитання за рефератом
10	вимоги щодо його обсягу і оформлення виконані, студент вільно доповідає і відповідає на запитання за рефератом, дискутує з аудиторією та викладачем, правильно аргументує свою думку.

Рекомендована література

1. Основні нормативні акти:

1.1. Конституція України // Відомості Верховної Ради.— 1996.— № 30.— Ст. 141 (зі змінами та доповненнями станом на 12.04.2012 р.).

1.3. закони:

1.3.1. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради.— 2001.— № 2341-III.

1.3.2. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради.— 2012.— № 4651-VI.

1.3.3. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" № 2135-12 від 18.02.1992 р.

1.3.4. Закон України "Про службу безпеки України" № 2229-12 від 25.03.1992 р.

1.3.5. Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" № 3782-12 від 23.12.1993 р.

1.3.6. Закон України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів" № 3781-12 від 23.12.1993 р.

1.3.7. Закон України "Про судоустрій та статус суддів" № 2453-VI від 07.07.2010 р.

1.3.8. Закон України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" № 3341-12 від 30.06.1993 р.

1.3.9. Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" № 5076-VI від 05.07.2012 р.

1.3.10. Закон України "Про судову експертизу" № 4038-12 від 25.02.1994 р.

1.3.11. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах // Постанова Пленуму Верховного Суду України №8 від 30.05.1997 року.

1.4. підзаконні акти:

1.4.1. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень // Наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 8.10.1998 року; зміни накази Міністерства юстиції України від 30.12.2004 р. № 144/5; від 10.10.2005 р. № 59/5; від 29.12.2006 р. № 26/5; від 15.07.2008 р. № 1198/5; від 01.06.2009 р. № 965/5.

1.4.2. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах // Наказ Міністерства юстиції України № 3505/5 від 12.12.2011 року.

1.4.3. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України // Наказ МВС України № 390 від 10.09.2009 року.

1.4.4. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України // Наказ МВС України № 691 від 09.08.2012 року.

1.4.5. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

1.4.6. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 397 від 8.10.2001 року.

1.4.7. Правила проведення судово-медичних експертиз (обстежень) з приводу статевих станів в бюро судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

1.4.8. Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної гістології бюро судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

1.4.9. Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної імунології бюро судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

1.4.10. Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної токсикології бюро судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

1.4.11. Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної цитології бюро судово-медичної експертизи // Наказ Міністерства охорони здоров'я України №6 від 17.01.1995 року.

2. Підручники:

2.1. Авдеев М.И. Краткое руководство по судебной медицине. — М.: Медицина, 1966.

2.2. Голубович Л.Л., Лісовий А.С. Судова медицина. — К., Атака, 2003.

2.3. Громов А.П. Курс лекций по судебной медицине. — М.: Медицина, 1979.

2.4. Жабокрицький С.В. Судова психіатрія: навч. посібник / С.В. Жабокрицький. — К., 2004.

2.5. Колесник В.А. Судова психіатрія: курс лекцій. — К., 2000.

2.6. Концевич І.О., Михайличенко Б.В. Судова медицина. — Київ, МП. "Леся", 1997.

2.7. Крюков В.Н. Судебная медицина. — М.: "Медицина", 2010.

2.8. Лісовий А.С. Судова медицина. Підручник. — К., 1999.

2.9. Марчук А.М. Судова психіатрія: навч. посібник / А.М.Марчук. — К., 2004.

2.10. Марчук А.И. Судова медицина: Курс лекцій. Навч. посібник — К.: Генеза, 1997.

2.11. Попов Н.В. Судебная медицина. — М.: Медгиз, 1950.

2.12. Психиатрия / Под ред. Шейдера. — М.: Практика, 1998.

2.13. Райский М.И. Судебная медицина. — М.: Медгиз, 1953.

2.14. Сапожников Ю.С., Гамбург А. М. Судебная медицина. — К.: Вища школа, 1980.

2.15. Спіріна І. Д. Судово-психіатрична експертиза: навч. посібник / І. Д. Спіріна. — Дніпропетровськ: Дніпропетр. юрид. ін-т., 2000.

2.16. Судебная медицина / Под ред. А.А. Матышева и А.Р. Деньковского. — М.: Медицина, 1985.

2.17. Судебная медицина / Под ред. И.В. Виноградова, В.В. Томилина. — М.: Юрид. лит., 1991.

2.18. Судебная медицина: Учебник для вузов / Под ред. В.Н. Крюкова. — М.: Норма, 2004.

2.19. Судебная психиатрия: Под ред. Г.В. Морозова. — М.: Медицина, 2003.

2.20. Тагаев Н.Н. Судебная медицина: учебник для слушателей ВУЗов МВД Украины / Под ред. А.М. Бандурки). — Харьков: Факт, 2003.

3. Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

3.1. Авдеев М.И. Судебно-медицинская экспертиза трупа. — М.: Медицина, 1976.

3.2. Акопов В.И. Судебно-медицинская экспертиза в вопросах и ответах.- Ростов на-Дону. Изд-во "Феникс", 1998, с. 9 - 46.

3.3. Акопов В.И. Судебно-медицинская экспертиза поврежденных тупыми предметами. — М.: Медицина, 1978.

3.4. Барсегянц Л.О. Судебно-медицинское исследование вещественных доказательств (кровь, выделения, волосы): Руководство для судебных медиков. — М., 1999.

3.5. Барсегянц Л.О., Левченков Б. Д. Судебно-медицинская экспертиза выделений организма. — М.: Медицина, 1978.

3.6. Білецький Є.М. Судова медицина та судова психіатрія: навч. посібник / Є.М.Білецький. — Х., 2008.

3.7. Блейхер В.М., Крук Й.В. Толковый словарь психиатрических терминов. — К.: Здоров'я, 1995.

3.8. Ботезату Г.А., Тетерев В.В., Унгурян С.В. Диагностика давности смерти в судебной медицине. — Кишенев, 1987.

3.9. Волков В.Н, Датий А.В. Характеристика психических состояний подследственных и осужденных. — Кишинев, 1995.

3.10. Волков В.Н. Судебная психиатрия: Структурно-логические схемы. — М., 2001.

3.11. Вудс Ш. Психиатрия в вопросах. — СПб.: Питер, 2003.

3.12. Громов А.П., Науменко В. Г. Судебно-медицинская травматология. — М.: Медицина, 1977.

3.13. Гурьева В.А. Подростковая судебная психиатрия. — М., 1996.

3.14. Датий А.В. Судебная медицина и психиатрия. Практикум: Учеб. пособие для вузов. — М.: Бек, 2001.

3.15. Диагностика смерти и определение давности ее наступления в судебно-следственной и судебно-медицинской практике: Метод. разработка / С.П. Дидковская, А.И. Марчук. — Киев: НИиРИО КВШ МВД СССР, 1990.

- 3.16. Дидковская С.Л. и др. Наркомания: уголовно-правовые и медицинские проблемы. — К.: Вища шк., 1989.
- 3.17. Дидковская С.П. Подготовка и проведение отдельных видов судебно-медицинской экспертизы. — Киев: КГУ, 1977.
- 3.18. Дмитриев А.С., Клименко Т.В. Судебная психиатрия: Учебное пособие. — М., 1996.
- 3.19. Дмитриева Т.Б., Агаларзаде А.З., Шишков С.Н. Подготовка следователем материалов для судебно-психиатрической экспертизы (практическое пособие). — М., 1999.
- 3.20. Жариков Н.М., Морозов Г.В., Хритинин Д.Б. Судебная психиатрия: Учебник для вузов. — М.: Норма, 2003.
- 3.21. Живодеров Н.Н. Судебная медицина: Учебное пособие. — М., 2001.
- 3.22. Загрядская Л.П. Судебно-медицинская экспертиза отравлений: Лекция для студентов. — Горький: ГМИ, 1984.
- 3.23. Загрядская Л.П. Судебно-медицинская экспертиза повреждений острыми и тупыми предметами: Лекция. — Горький: ГМИ, 1984.
- 3.24. Загрядская Л.П. Судебно-медицинское установление транспортной травмы: Лекция. — Горький: ГМИ, 1976.
- 3.25. Защита прав пациентов психиатрических стационаров / Под ред. Т.Б. Дмитриевой. — М., 1994.
- 3.26. Звонок А. С. Судебная медицина и психиатрия: учеб. пособие / А.С. Звонок. — Луганск, 2007.
- 3.27. Исаков В.Д. и др. Пособие по описанию и экспертной оценке основных видов повреждений. — СПб., 2000.
- 3.28. Карякин В.Я. Повреждения острыми орудиями и оружием. — М.: Медицина, 1966.
- 3.29. Клиническая психиатрия: Руководство для врачей и студентов / Под ред. Т.Б. Дмитриева. — М.: Гзотармедицина, 1998.
- 3.30. Концевич И.А. Судебно-медицинская диагностика странгуляцій. — Киев: Здоровье, 1968.
- 3.31. Костылев Б.И. Идентификация острых травмирующих предметов по следам и повреждениям на теле. — К.: Здоровье, 1985.
- 3.32. Крюков В.Н., Буромский И.В., Николаев Б.С. Практикум по судебной медицине и тестовый контроль. — М.: Медицина, 1998.
- 3.33. Кудрявцев И.А. Судебная психолого-психиатрическая экспертиза. — М., 1988.
- 3.34. Лабораторные и специальные методы исследования в судебной медицине / Под ред. В.И. Пашковой, В.В. Томилина. — М.: Медицина, 1975.
- 3.35. Ливень Б.Н. Сочетанные формы психиатрической патологии. — Новосибирск: Наука, 2003.
- 3.36. Марчук А.Й. Судебная психиатрия: Метод, рекомендации. — К.: КВШ МВД СССР, 1987.
- 3.37. Матышев А.А. Осмотр трупа на месте его обнаружения. — Л.: Медицина, 1989.

- 3.38. Матышев А.А. Распознавание основных видов автомобильной травмы. — Л.: Медицина, 1989.
- 3.39. Матышев А.А., Деньковский А.Р. Судебная медицина. — Л.: Медицина, 1990.
- 3.40. Медико-криминалистическая идентификация: Настольная книга судебно-медицинского эксперта / Под общ. ред. В.В. Томилина. — М.: Норма, 2000.
- 3.41. Метелица Ю.Л. Судебно-психиатрическая экспертиза потерпевших. — М.: Медицина, 1990.
- 3.42. Молчанов В.И. и др. Огнестрельные повреждения и их судебно-медицинская экспертиза. — М.: Медицина, 1990.
- 3.43. Муханов А.И. Судебно-медицинская диагностика повреждений тупыми предметами. — Тернополь, 1974.
- 3.44. Осмотр трупа на месте его обнаружения / Под. Ред. А.А. Матышева. — Л.: Медицина, 1989.
- 3.45. Пауков В.С., Живодеров Н.Н. Судебная медицина и судебная психиатрия: Учебник. — М., 2000.
- 3.46. Перепечина И.О. ДНК в вопросах и ответах: об исследовании ДНК в судебной медицине и криминалистике (краткое справочное пособие). — М., 1999.
- 3.47. Попов В.Л. Судебно-медицинская экспертиза: Справочник. — СПб., 1997.
- 3.48. Попов В.Л., Шигеев В.Б., Кузнецов Л.Е. Судебно-медицинская баллистика. — СПб., 2002.
- 3.49. Поркшеян О.Х. Судебно-медицинская экспертиза при железнодорожных происшествиях. — М.: Медицина, 1985.
- 3.50. Призначення примусових заходів медичного характеру щодо психічно хворих, що вчинили суспільно небезпечні діяння: Метод. рекомендації / В.Б. Первомайський та ін. — К.: Укр. НДІ соц. та судової психіатрії, 1998.
- 3.51. Руководство по судебной психиатрии / Под ред. Г.В. Морозова. — М., 1988.
- 3.52. Руководство по судебно-медицинской экспертизе отравлений / Под ред. Р.В. Бережного, Я.С. Смусина, В.В. Томилина, П.П. Ширинского. — М.: Медицина, 1980.
- 3.53. Сапожников Ю.С. Криминалистика в судебной медицине. — К.: Здоровье, 1970.
- 3.54. Стегнова Т.В. и др. Работа со следами биологического происхождения на месте происшествия. — М., 1992.
- 3.55. Судебная психиатрия: Словарь терминов для юристов / Авт. сост. В.Н. Волков. — М., 1996.
- 3.56. Судебная психиатрия: Словарь-справочник / Авт. сост. Н.М. Жариков, Г.В. Морозов, Д.Б. Хритинин. — М.: Норма, 2000.

- 3.57. Судебно-медицинская экспертиза при повреждениях пилами и ножницами. — Горький: Волгл-Вятское кн. изд-во, 1976.
- 3.58. Судебно-медицинское исследование трупа / Под ред. А.П. Громова. — М.: Медицина, 1991.
- 3.59. Сундуков В.А., Джувалыков Г.П. Судебно-медицинская экспертиза трупа. — Астрахань, 1995.
- 3.60. Тагев Н.Н. Судебно-медицинская экспертиза. — Х.: Консум, 1998.
- 3.61. Тедыгушев И.А. Судебно-медицинская экспертиза при реконструкции обстоятельств и условий причинения повреждений (методология и практика). — М., 1999.
- 3.62. Томилин В.В. Гладких А.С. Судебно-медицинское исследование крови в делах о спорном отцовстве, материнстве и замене детей. — М.: Медицина, 1981.
- 3.63. Томилин В.В., Барсегянц Л.С., Гладких А.С. Судебно-медицинское исследование вещественных доказательств. — М.: Медицина, 1989.
- 3.64. Трубников В.Ф., Истомин Г.П., Тагаев Н.Н. Тяжелые мотоциклетные травмы. — Х.: Основа, 1993.
- 3.65. Туманов А.К. Основы судебно-медицинской экспертизы вещественных доказательств. — М.: Медицина, 1975.
- 3.66. Хижнякова В.И. Определение давности смерти: Экспресс-методы. — М.: Юрид. лит., 1991.
- 3.67. Цукенин А.М. Огнестрельные повреждения. — Ташкент, 2009.
- 3.68. Швайкова М.Д. Токсикологическая химия. — М.: Медицина, 1975.

6. Интернет-ресурси:

- 6.1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua
- 6.2. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
- 6.3. Офіційний сайт Верховного Суду України: www.scourt.gov.ua
- 6.4. Офіційний сайт представництва Президента України: www.prezident.gov.ua
- 6.5. Офіційний сайт Міністерства Юстиції України: www.gdo.kiev.ua
- 6.6. Офіційний сайт Вищої ради юстиції України: www.vru.gov.ua
- 6.7. Газета "Урядовий кур'єр": www.ukcc.com.ua
- 6.8. Газета "Юридична практика": www.practix.com
- 6.9. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ: www.dduvs.dp.ua
- 6.10. Академія правових наук України: www.aprnu.kharkiv.org
- 6.11. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка: www.lawschool.lviv.ua
- 6.12. Юридичний факультет Академії управління та інформаційних технологій: www.ariu.berdyansk.net

- 6.13. Юридичний факультет Київського національного економічного університету: www.uf-kneu.kiev.ua
- 6.14. Юридичний сайт Київського національного університету внутрішніх справ: www.naiu.kiev.ua
- 6.15. Освітній портал Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна: www.osvita.org.ua
- 6.16. Бібліотека національного університету державної податкової служби України: www.library.ufeiu.kyiv.ua
- 6.17. Юридичний факультет Запорізького державного університету: www.lib.profi.net.ua
- 6.18. Вісник податкової служби України: www.visnuk.com.ua
- 6.19. Вісник державної служби України: www.guds.gov.ua
- 6.20. Обговорення правових питань "LIGA ONLINE": www.liga.kiev.ua
- 6.21. Юридичний сайт "ЮРИСТ": www.urist.com.ua
- 6.22. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
- 6.23. Національна Парламентська бібліотека України: www.nplu.kiev.ua
- 6.24. Бібліотека ім. Лесі Українки: www.lucl.lucl.kiev.ua
- 6.25. Бібліотека Верховної Ради України: www.rada.kiev.ua/library
- 6.26. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: www.korolenko.kharkov.com
- 6.27. Електронний каталог Рівненської державної обласної бібліотеки: www.lib.rv.ua
- 6.28. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва: www.library.vinnitsa.com